

Religijność polskiego społeczeństwa, w którym ponad 90% deklaruje się jako rzymscy katolicy, pozostaje stosunkowo stabilna w ostatnich 25 latach. Najnowsze badania pokazują jednak, że Polacy coraz bardziej „wierzą na swój własny sposób” i niekoniecznie stosują się do wskazań Kościoła. Badacze prognozują, że w najbliższych latach największe zmiany w religijności dotyczyć będą osób młodych oraz kobiet, zwłaszcza wykształconych i mieszkających w wielkich miastach. Sugeruje się, że jednym z możliwych kierunków tych przemian będzie odchodzenie części kobiet z Kościoła rzymskokatolickiego.

Punktem zainteresowania tego projektu jest religijność młodych (do 40 roku życia), wykształconych katolickich kobiet, żyjących w największych polskich miastach. Celem jest zbadanie, w jaki sposób odnoszą się one do różnego typu katolickich reguł religijnych, a więc jak je interpretują, negocjują, czy się im podporządkowują, czy też stawiają wobec nich opór. Szczególnie interesują mnie te reguły, które zawierają w sobie odniesienia do „kobiecości” i „męskości” (np. takie, które definiują role kobiet w Kościele). Badać będę także relację między religijnością kobiet a ich aktywnością zawodową oraz życiem rodzinnym (czy religia wpływa na aktywność zawodową i życie rodzinne, czy też jest odwrotnie, a może te trzy strefy są od siebie niezależne?).

W projekcie zostaną wykorzystane dwa typy metod/technik badawczych. Po pierwsze, przeprowadzone zostaną indywidualne wywiady ze świeckimi kobietami, które: deklarują się jako rzymskie katoliczki, mają wyższe wykształcenie, zamieszkują polskie miasta powyżej 500 tys. mieszkańców i mają nie więcej niż 40 lat. W grupie tej znajdą się osoby o różnym poziomie deklarowanej religijności (od mało religijnych do bardzo religijnych) oraz różnej częstotliwości praktyk religijnych (niepraktykujące, praktykujące nieregularnie, praktykujące regularnie), a więc osoby, które są związane z Kościołem i takie, które mogą wkrótce od niego odejść. Wywiady będą prowadzone zarówno z kobietami, które żyją w małżeństwach, jak i w związkach nieformalnych lub nie są z nikim związane, z matkami i kobietami bezdzietnymi, z pracującymi i bezrobotnymi itp. Planuję przeprowadzić wywiady z około 40 kobietami.

Po drugie, prowadzone będą badania etnograficzne w trzech kobiecych grupach religijnych. Grupy te różnią się stopniem owartości na nowe członkinie i sposobami działania. W swojej działalności wszystkie jednak odnoszą się do ról kobiecych (religijnych, rodzinnych itp.). W tej części badania zastosowane zostaną takie techniki jak: wywiady z członkiniami grup, obserwacja uczestnicząca, analiza materiałów tworzonych przez grupy itp.

Projekt ten dostarczy pogłębionej wiedzy na temat religijności kobiet w Polsce oraz miejsca religii w indywidualnym życiu jednostki (także w obszarach związanych z pracą zawodową i życiem rodzinnym). Poszerzy wiedzę o zmieniającej się religijności Polaków, w szczególności osób z wyższym wykształceniem i zamieszkujących wielkie miasta. Projekt włączy się w obecny w naukach społecznych nurt badań nad sprawczością kobiet oraz przyczyni się do rozwoju socjologii religii w obszarze dotyczącym płci i religii, który w Polsce wciąż nie jest popularnym kierunkiem badań. Projekt rozwija także metodologię badań nad religijnością i proponuje jej oryginalne ujęcie teoretyczne.